

Prinsjesdag 2013: Fiscale en juridische gevolgen

Woensdag 18 september 2013

Elk jaar probeert het kabinet te voorkomen dat plannen eerder bekend worden dan op Prinsjesdag zelf. Dat lukt niet altijd. Dit jaar is in elk geval geen uitzondering. Op zondag 15 september lekte de Macro Economische Verkenning (MEV) 2014 van het Centraal Planbureau uit. Daarmee lag een groot deel van de plannen al voor Prinsjesdag op straat. De fiscale wetsvoorstellen zijn echter pas op Prinsjesdag zelf gepubliceerd.

Hierna een overzicht van de fiscale voorstellen, vooral waar deze de markt voor ouderdagsvoorzieningen en wonen raken.

Blikvanger is het voorstel tot de afschaffing van de stamrechtvrijstelling met ingang van 2014 voor

nieuwe ontslagvergoedingen, in combinatie met een afrekenoptie voor bestaande stamrechten (zie 2).

1. Pakket Belastingplan 2014

Het pakket Belastingplan 2014 bestaat dit jaar uit vier wetsvoorstellen:

1. Belastingplan 2014;
2. Overige fiscale maatregelen 2014;
3. Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit; en
4. Wet wijziging percentage belasting- en invorderingsrente.

Dit pakket staat voor een groot deel in het teken van het uitvoeren van diverse fiscale maatregelen uit het regeerakkoord. De maatregelen hebben als doel het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Daarnaast is er aandacht voor de bestrijding van fraude. Om bijvoorbeeld te voorkomen dat toeslagen ten onrechte worden uitbetaald en niet terug te halen zijn, krijgt de Belastingdienst ruimere bevoegdheden om aanvragen strenger te controleren. Nieuw is verder dat mensen die opzettelijk onjuiste of onvolledige informatie verstrekken bij het aanvragen van een voorlopige teruggaaf, een boete kunnen krijgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een belastingplichtige die hypotheekrente claimt terwijl hij geen eigen woning heeft. Deze maatregelen zijn in een apart wetsvoorstel opgenomen: het wetsvoorstel Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit.

2. Discussie rond bekleemde potjes

De discussie over het al of niet vrijgeven van vermogens die met fiscale faciliteiten zijn opgebouwd, wordt aangeduid als de discussie over de “beklemd potjes”. Dergelijke potjes zijn:

- de pensioenen en lijfrenten;
- de KEW/SEW/BEW; en
- de (goudenhanddruk)stamrechten.

2.1. Geen greep in pensioen- en lijfrentepotjes

Er zijn geen voornemens om klanten toe te staan een greep in de pensioen- of lijfrentepot te doen. Het is voor het kabinet duidelijk dat het vrijvallen of afschaffen van beklemmingen op dit vermogen niet wenselijk is, omdat het mogelijk maken van individueel afkopen:

- de solidariteit in collectief pensioenvermogen ondermijnt; en
- de vrijval van pensioenvermogen een aantasting van de inkomenspositie van (toekomstige) ouderen betekent.

Het voorgaande betekent echter niet dat het kabinet deze oudedagsvoorzieningen ongemoeid laat. Als de voorgestelde aanpassing van het Witteveenkader in 2015 wordt aangenomen en ingevoerd, zal een verlaging van de toekomstige opbouw voor pensioen- en lijfrentekapitaal worden gerealiseerd. De betreffende wetsvoorstellen liggen op dit moment bij de Eerste Kamer. Vooralsnog lijken deze plannen daar echter niet op voldoende steun te kunnen rekenen.

2.2. KEW/SEW/BEW: geen nieuwe maatregelen

Vorig jaar was het kabinet van plan om toe te staan dat eigenaren van een KEW, SEW of BEW het opgebouwde vermogen versneld konden benutten om de hypotheek af te lossen. Dit plan is toen afgezwakt: alleen in bijzondere gevallen – zoals bij echtscheiding, restschuld en schuldsanering – werd het mogelijk om het opgebouwde vermogen eerder belastingvrij voor aflossing te gebruiken. Belangrijke argumenten in de discussie toen waren: (1) meestal niet in het belang van de klant en (2) gevaarlijk voor de solvabiliteitspositie van de aanbieders van dergelijke producten. Het kabinet erkent nu dat in vrijwel alle andere gevallen de nadelen van vervroegde afkoop voor de klant niet zullen opwegen tegen de voordelen. Er zijn dan ook geen voornemens om het aantal bijzondere gevallen uit te breiden.

2.3. Wel ingreep bij nieuwe en bestaande stamrechten

Daarentegen wordt wel een ingreep bij stamrechten voorgesteld. De ingreep bestaat uit twee onderdelen:

- de stamrechtvrijstelling komt per 1 januari 2014 te vervallen (zie 2.4);
- de eis dat bestaande stamrechten in termijnen moeten worden uitbetaald, vervalt per 2014; alleen in het jaar 2014 kan bij afkoop beroep worden gedaan op een lagere heffing (afrekenoptie) (zie 2.5).

Beide onderdelen worden eerst kort in hun context geplaatst (zie 2.3.1 e.v.).

2.3.1. Wanneer een ontslagvergoeding?

Een werknemer kan een ontslagvergoeding ontvangen:

- bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst in goed overleg;
- bij toekenning door de rechter na een verzoek tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst (kantonrechtersformule);
- bij toekenning door de rechter na een verzoek tot beoordeling van de ontslagvergunning van het UWV (“kennelijk onredelijk ontslag”).

De hoogte van een ontslagvergoeding is onder meer afhankelijk van de hoogte van het loon en het arbeidsverleden.

2.3.2. De stamrechtvrijstelling (“omkeerregel”)

De stamrechtvrijstelling is een fiscale faciliteit binnen de loonbelasting.

- Zonder deze faciliteit is een ontslagvergoeding direct belast in het jaar van ontvangst.
- Met de faciliteit is niet de ontslagvergoeding zelf belast maar de termijnen die uit het stamrecht voortvloeien, in het jaar waarin deze termijnen worden genoten.

De stamrechtvrijstelling is dus een toepassing van de zogenoemde omkeerregel (niet de aanspraak is belast, maar de uitkeringen). Fiscaal is deze faciliteit vooral aantrekkelijk omdat deze de mogelijkheid geeft om de belastingheffing over de ontslagvergoeding over een groot aantal jaren te spreiden, namelijk over de jaren waarin een aanvulling op het inkomen gewenst is. De producten waarbij gebruik wordt gemaakt van de stamrechtvrijstelling worden aangeduid als "(goudenhanddruk)stamrechten".

2.3.3. Gebruik van de stamrechtvrijstelling

De stamrechtvrijstelling maakt het mogelijk om ontslagvergoedingen te gebruiken als:

- aanvulling op de WW-uitkering, ter financiële overbrugging naar een nieuwe baan ("in between jobs");
- aanvulling op het lagere inkomen uit een nieuwe baan (of onderneming) ("suppletie-regeling");
- aanvulling op het pensioen (vanwege het verlies aan pensioenopbouw na beëindiging van de dienstbetrekking of überhaupt vanwege een slechte pensioenvoorziening); of
- startkapitaal voor een eigen onderneming (door storting van de ontslagvergoeding in een BV).

2.3.4. Aanbieders

Stamrechten kunnen nu worden ondergebracht bij:

- professionele verzekeraars en banken; en
- de eigen (stamrecht-)BV.

2.4. Verlies van de stamrechtvrijstelling

Verlies van de stamrechtvrijstelling met ingang van 2014 brengt mee dat over ontslagvergoedingen in het jaar van ontvangst direct belasting moet worden betaald. De heffing vindt plaats in box 1 (loon) tegen het progressieve schijventarief (maximaal 52%). Hetgeen na heffing resteert – het netto bedrag – zal meestal op een spaarrekening worden gezet. Het tegoed van deze rekening valt in box 3. Vanaf het opvolgende jaar (peildatum: 1 januari) moet over het tegoed box 3-heffing worden betaald (1,2%).

2.5. De afrekenoptie

Voorgesteld wordt om met ingang van 2014 de eis te laten vervallen dat een bestaand stamrecht in termijnen moet worden uitgekeerd. De waarde van het stamrecht kan dan dus ook in een bedrag ineens worden opgenomen. Waar het stamrecht is ondergebracht, is hiervoor niet van belang. De waarde is bij opname belast; de heffing van revisierente blijft achterwege. Om opname te stimuleren wordt eigenaren van bestaande stamrechten alleen in 2014 de mogelijkheid te geven hun stamrecht tegen 80% van de waarde fiscaal af te rekenen.

Voorbeeld

A heeft een stamrecht met een waarde van € 100.000. Hij koopt het stamrecht in 2014 af.

Zonder de afrekenoptie (op basis van de wetgeving in 2013) zou A bij een afkoop van het stamrecht:

- belasting naar het progressieve tarief van maximaal 52% moeten betalen over de afkoopsom van € 100.000;
- daarnaast in beginsel 20% revisierente over de afkoopsom moeten betalen.

Met de afrekenoptie (in 2014) zou A bij een afkoop:

- dezelfde belasting moeten betalen maar dan over 80% van de aankoopsom van € 100.000 (dus over € 80.000);
- daarnaast geen revisierente hoeven te betalen.

De vraag is uiteraard of daadwerkelijk van de optie gebruik kan worden gemaakt, en zo ja, of dat wel aantrekkelijk is. Dat is een lastige vraag om te beantwoorden.

- Niet in alle gevallen is het juridisch zo maar mogelijk om een stamrecht af te kopen ("liquide te maken"). Stamrechten die zijn verzekerd in de vorm van een direct ingaande lijfrente zijn in beginsel niet afkoopbaar ("autoselectie"). Aan het opnemen van de waarde van bancaire stamrechten kunnen boetebedingen zijn verbonden (vanwege de renteafspraken die zijn gemaakt).
- De vergelijking die voor 2014 moet worden gemaakt, is die tussen: (1) toepassing van de 80%-regeling en (2) het periodiek laten uitkeren van de stamrechttermijnen. Als een ontslagvergoeding in de vorm van een stamrecht over een reeks van jaren wordt uitgesmeerd, wordt maximaal gebruik gemaakt van de tariefsverschillen. In de lagere schijven is het tarief immers (circa) 37% en 42%. Bij een directe afrekening in 2014 is er sprake van een eenmalige piek in het belaste inkomen: vaak zal deze piek geheel of grotendeels tegen 52% worden belast. Van toepassing van de zogenoemde middelingsregeling kan in deze gevallen niet altijd voordeel worden verwacht.
- Wordt na afrekening het netto bedrag op een spaarrekening gezet, dan valt dat in box 3. En dus onder een jaarlijkse heffing van 1,2% (behoudens toepassing van het zogenoemde heffingvrije vermogen). Het rendement op dergelijke spaarrekeningen blijft achter op de combinatie van de box 3-heffing en de huidige inflatie.
- Een vergelijking waarin rekening wordt gehouden met alle daarvoor in aanmerking komen factoren, is behoorlijk ingewikkeld. Niet alleen gaat het in deze gevallen vaak om veel geld, het gaat meestal ook om dé inkomensvoorziening van mensen die zonder werk zitten. Waar de afrekenoptie zou worden overwogen, is het aangewezen om deskundig advies in te winnen.

Het kabinet geeft in het Belastingplan 2014 heel duidelijk aan dat de afrekenoptie "(...) een keuze voor belastingplichtige betreft en dus geen verplichting." Een goede houding ten opzichte van de voorgestelde afrekenoptie is dan ook: "niet doen, tenzij overtuigend het tegendeel wordt bewezen." Eenmaal gebruik gemaakt van de optie is er immers geen weg terug. Een beslissing hierover zou alleen weloverwogen tot stand mogen komen.

De afrekenoptie lijkt veel op de regeling die over 2013 geldt bij de afrekening over levenslooptegoeden (zie hiervoor Stand van Zaken, februari 2013, "Hoe om te gaan met levenslooptegoeden in 2013?").

2.6. Relatie met het Sociaal Akkoord

In een nieuwsbericht van 1 september 2013 heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de inhoud geschetst van een wetsontwerp dat minister Asscher voor advies naar de Raad van State heeft gestuurd. Volgens het bericht is het volgende in het wetsvoorstel opgenomen.

- De rechtspositie van flexwerkers wordt versterkt. Werknemers met tijdelijke contracten kunnen bijvoorbeeld eerder aanspraak maken op een vaste aanstelling. Niet zoals nu na drie jaar, maar al na twee jaar.
- De minister wil het ontslagrecht eerlijker maken en meer richten op het vinden van een nieuwe baan. Hij houdt vast aan preventieve toetsing en de wettelijke bescherming van werknemers tegen ongerechtvaardigd ontslag. De minister stelt voor om alle werknemers, ook flexwerkers, na een arbeidsovereenkomst van ten minste twee jaar recht te geven op een wettelijk genormeerde vergoeding. Deze transitievergoeding, die afhankelijk wordt van de duur van het dienstverband en gebruikt kan worden voor scholing, moet het werknemers makkelijker maken om naar een andere baan of een ander beroep over te stappen.
- De wettelijke maximale duur van de WW wordt tussen 2016 en 2019 stap voor stap teruggebracht van 38 maanden naar twee jaar. In cao's kunnen werkgevers en werknemers afspraken maken over aanvullingen. De WW wordt meer gericht op een snelle terugkeer

naar de arbeidsmarkt. De maatregelen gelden niet voor de huidige WW-gerechtigden. Voor oudere werknemers, die lastiger weer werk vinden, komen er overgangmaatregelen.

Het wetsvoorstel vloeit voort uit het sociaal akkoord dat kabinet en sociale partners in april 2013 hebben gesloten. De minister verwacht dat het wetsvoorstel binnen 3 maanden naar de Tweede Kamer kan. Hij wil de verbeteringen voor flexwerkers vanaf 1 januari 2015 invoeren. De veranderingen in ontslagrecht en WW wil hij, met oog op de huidige economische situatie, pas vanaf 1 januari 2016 in laten gaan.

3. De eigen woning

3.1. Verruiming van vrijstelling van schenkbelasting

Met ingang van 1 oktober 2013 wordt tijdelijk (tot 1 januari 2015) de vrijstelling van de schenkbelasting verruimd. In het kort: iedereen mag van een familielid of van een derde een schenking ontvangen van maximaal € 100.000, vrij van schenkbelasting. Deze moet dan wel gebruikt worden voor de eigen woning, bijvoorbeeld voor de aflossing van de eigenwoningsschuld of een restschuld of een verbouwing van een eigen woning. Ook hier kan een boetebeding van invloed zijn op de aflossing van een bestaande hypotheek (vergelijk 2.5).

3.2. Overige maatregelen rond de eigen woning

- Het maximaal toegestane verschil tussen de hoogte van de hypotheek en de waarde van de woning ('loan to value') wordt in 2014 met 1% verlaagd naar 104%.
- Ook gaat het maximale belastingtarief waartegen hypotheekrente kan worden afgetrokken (nu: 52%) vanaf 2014 jaarlijks met 0,5% omlaag. De opbrengst wordt volledig teruggegeven door het verlengen van de 3e schijf in de loon-/inkomstenbelasting.
- Bij hypotheek met Nationale Hypotheekgarantie wordt het voor huiseigenaren onder strikte voorwaarden mogelijk om restschulden mee te financieren.
- Het btw-tarief op arbeidskosten bij renovaties, herstel en tuinonderhoud wordt per 1 maart 2014 weer verhoogd van 6% naar 21%.

4. Geen inflatiecorrectie over 2014

Zoals over 2013 blijft ook over 2014 de inflatiecorrectie op de belastingtarieven in de loon- en inkomstenbelasting achterwege. Dat brengt mee dat er relatief meer belasting wordt betaald.

Laatste aanpassing: 18 september 2013

Auteur

Paul Zijdenbos

Senior Legal Counsel, bij de afdeling Legal,
Litigation & Compliance

[Nationale-Nederlanden](#)

Artikelen van Paul Zijdenbos

[Regeerakkoord VVD-PvdA](#)

[Prinsjesdag 2012, fiscale en juridische gevolgen](#)

[Vitaliteitssparen \(deel II\)](#)

[Meer van Paul Zijdenbos](#)

Tags

[Fiscaal](#)

[Juridisch](#)

[Prinsjesdag](#)

360° Reacties

Reageer

500 tekens resterend

Plaats reactie

Nog geen reacties

Deze site is een initiatief van:

[Nieuwsbrief](#)

[Over WWJATB 360°](#)

[Contact](#)

[Disclaimer](#)